

գլխաց , որ ասկա ին երկրագործք մաճ 'ի ձեռին վարուցանի զգալած էին , և արտերէն ոմանք բուսած , և ոմանք իրենց յարգանդը թաղուած սերմերը 'ի մեռելութենէն նոր արթննալով կը ծլէին բեղմնաւորութեան մեծ յայտեր պարգեւերով : Այս բարեբեր դաշտերուն զուարճալի տեսարանը արդարեւ մարդոյս սիրտը կը գրաւէին , որ ընդհանրապէս մշակուած և հերկուած են , և երկրագործ հարկբաւոր և բիւրաւոր արդեանց կրօնական մաղթելով յերկնից առատութիւն յորդանձրեւաց , Այս աստուածային ճրիտաւոր պարգեւներէն գոհ ըլլալով անցաք ինձիքն անուանեալ գիւղէն , ուրուն հնութեանց աւերակները յայտնադես հեռուէն կ'երեւէին . աստի փոքր ինչ եւս յառաջանալով ժամ 6 հասանք 'ի գիւղն թիւրքիկն , որոյ բնակիչք արաբացի և լեզունին արաբերէն , կրօնք մահմետական , տուներնին քարակերտ և կաւեղէն , գիւղացիի մի վայելուչ մոքրութիւն ունին , ճամբորդները հիւրընկալելու իրենց շահուն համար յօժար են , ինչպէս որ մեզի ալ արապին մեկը հիւրընկալեց . իրենց դէնին վերայ խիստ ջերմ են :

Այսի գիշերը ժամ 9 ելլելով ամենադժուար և քարուա ճամբաները գիշեր ժամանակ անցած աստեղնիս բուսական նեղութիւն պատճառեց ճամբորդաց , Այսպիսով իւր քողոքը ժպտուներով արեգակին ճառագայթները հորիզոնէն արձակելով մեր վրայ տարածելու յոյր իւրից քաղաքը մոնալահիտ 'ի միասին կ'աւետէր , բայց զբաղգաբար մէգն ու մառախուղը որ չորս կողմը պատած էր , և մեզմ' կերպով անձրեւիլն ալ այն բարիքները մեզմէ կը խռտափեցնէին , ուստի հեռուէն անկարելի էր բան մի նշմարել և օդն ալ իւր խստութիւն մարդիկ

ներդ գունթափ ընելով կը դողալը նէր : Այս եղանակաւ մօտեցանք Հալէպ քաղաքին . օդը բացուեցաւ , շրջապատը եղած շքեղ պարտէզները և ծառատունիները երեւալ սկսան , առդէն սոխակներուն և թռչնոց ձայնիկը կը լսուէր , և իւրից հին աւուրց քաղաքն ալ իրբեւ թագուհի անոնց մէջ իւր վայելուչ դիրքով բլրակներու վերայ կը պանծոց : Այսպէս քաղաքին արտաքին տեսքը նշմարելով ներս մտանք 'Այեմբեր 4, ժամ 6 'ի ցերեկի և իջեւանեցանք 'ի հոգեւորուն Սրբայ Աթոռոյն Արաւսղէմի Սրբոց Յակովբեանց վանուց :

(Հարունիքի :)

Ի գերեզման իջիր թագաւոր անմահ Հարան :

Ինչ երաշխէպս անձ քաղմադէմ , եւ ընդ հաստոյր աղււնս դըժխեմ , Եկն ընդ ձակաւ քիրտըն տարժան , Այսք բխեցին կայլակի արեան :

Եւ դեռ 'ի ինչիք

Ցաւոց վշտակիք :

Յառաջէր՝ Տէր երկրի , երկնից # Մինչ յանարգ խաչ գմորմին անբիծ , Նըւիրական սուրբ պատարագ , Ես մարդկութեան փրկանաց սակ :

Այլ եւ 'ի խաչին

Անձկայր վիշտ սրտին :

Հիմ' զ'Ողորթ պատէ խաւար , Զբնութիւն մութ միգատար , Եւ տնկանի թաւալ թուխ ամբ , Տըւընջենին չողջող զակամբ :

Լուսին գեղաւոր

Հըջի 'ի բոտոր :

Այլ լուռ փայտին Աստուածակիր , Հեծեն կանայք կականալի :

Արտասուածք գառնան 'ի վեր , Սերուբք տխուր . — զի մեռաւ Տէր :

Այլ չէսորք ողորմ :

Զբաժակ սիրոյն :

Օրը քամեացէ ՚ի տապանին ,
 Ուր խմարհի արդ պէս արիւին .
 Եւ ՚ի ծագել վերակեցեալ ,
 Բանմահութիւն հանցէ վաղ վաղ :
 Որոց վասն զմահ
 Ճաշակեաց անմահ :

ՃԼՆԵԶՈՒՄՆԵ ԸՆԶԻՆ

(Շարունակութիւն և վերջ, տես թիւ 7.)

Ըրգորեւ, սովորական կենաց գործունէութեան մէջ շատ անգամ ժաւմանակ և յոժարութիւն չունիք մեր վրայ խորհելու, արդէն օրը նըուիրած է աշխատութեան, գործերու և մեր նմանեաց հետ ունեցած յարաբերութեանց, և ահա այս տեսակ բաներու համար միայն առիթուած ենք բարձր խորհրդածութեամբ խաղաղ ժամերու մէջ մտածել :

Բայց երբ գիշերը վրայ հասնելով կը հեռանանք աշխարհիս աղմուկներէն, երբ մթութիւնը իւր բազուկները մեր վրայ կը տարածէ և բարձր մեզ շքապատույ իրերը խաղաղ լռութեան մը մէջ են, որ ասան մեր տէրը միայն մենք ենք և Մտտած, Մտտած՝ սրուն զօրութիւնը մթութեան մէջ անգամ կը պահպանէ զմեզ, և սրուն խնամուղ տղայն ներքեւ կ'ապուհալուի մեր կեանքը, մեր առաջնութիւնն ու գոյութիւնը, նմանապէս և մեր սիրելեացը. այն ատեն մեր վրայ մտածելու կատարեալ իշխանութիւնը կը վայելենք, այն է ահա մեր անձին քննութեան ամենակարեւոր վայրկեանը : Այն միջոցին բնութիւնն ինքնին կրտսիպէ զմեզ մեր արտին խաբերն իջնուլ. լսող սրում՝ օրուան մէջ անցած գնացած գէպքերը այն ատեն միայն կը պատկերանան մեր մտաց առջեւ. ուստի պէտք է զանաք մանրախոյզ քննութեամբ աչքէ անցնել :

Այն ատեն խորհէ անանձին դուքեզ, ինչ որ Ս. Գիլբերտ կը հրամայէ թէ, արդեօք հաւատայ պահանջմանը համեմատ վարուեցա՞ր, այսինքն՝ օրուան ընթացքին մէջ մտածեցի՞ր խահաւանութեամբ և աղեղութեամբ, և գործեցի՞ր արդարութեամբ, մարդավարութեամբ և ուրիշներուն օգտակար ըլլալու բաղձանքով, և ըսի՞ր այն բաները՝ ինչ որ բու Փրկիչդ և ամենակարող Մտտածդ քեզ կը հրամայէ : Ուսկիս այս հարցաւ մտերն ընել, թէ «ի՞նչ գործ կատարեցի՞ր այսօր որ դատաւտանին օրը ամենագէտ Մարգրիտ աթոռայն առջեւ՝ կարենայ ապացոյց մը ըլլալ որ ըրածս բարի կամքով էր : Ի՞նչ յոժարութիւններ այսօր առաւել սիրտը յուզեցին և զիս յանցաւոր կաշուցին անտրդար գործոցս և անարժան զգացմանցս նկատմամբ : Մշակից յառաջ եկան այս թերութիւնները, և ի՞նչ հնարք կրնամ գտնալ զանոնք նուաճելու և առաքինութեան հետեւելու : (Օրուան մէջ բարկացայ արդեօք մէկու, մը, բռնաբարեցի՞ր արդեօք մէկու մը իրաւունքը, և վիրտուրեցի՞ր արդեօք առանց պատճառի բարեկամներէս՝ ընտանիքէս եւ կամ որ և իցէ նմանիներէս մէկու մը զբացմունքդ : Վուցէ իրաւացի համարած յարձակումս ալ թէ թեւաժողութեան արգիւնք էր : Գուցէ կրկն յուզմանը պատճառաւ անկարող եղայ զիս վիրաւորողներուն զիտաւարութիւնը կշռելու : Եւսկայն թշնամի հակառակ պիտի ըլլայ իմ ներքին համազումս այս սրտովայն մէջ, և որչափ մեղադարտ պիտի հանդիսանամ՝ տեսնուլ աչքերուս առջեւ, երբ անխորհուրդ յարձակմանս արտուր հետեւները յայտնուի, որ եթէ յառաջագոյն խորհրդածութեան ետեւեւրի, անշուշտ բարբառովն արարելու կերպով պիտի վարուէի :